

PAVLINI, glavni oltar crkve Majke Božje Remetske u Remetama

PAVLINI, alegorijski lik Crkve s propovjedaonice u crkvi Sv. Marije u Lepoglavi, djelo A. Königera

području padaju u razdoblje baroka. God. 1696. hrv. pavlini odvajaju se od ugarskih, a Lepoglava postaje sjedištem hrv. pavlinske pokrajine. Pošto su Turci oštetili srednjovj. samostan u Lepoglavi, p. su sagradili 1650–63. novi dvokatan samostan s dva refektorija; crkvu su produljili i obnovili baroknim pročeljem i povišenim zvonikom. Na gotovo istovjetan način obnovljena je i crkva u Remetama. Sagradili su nove jednobrodne barokne crkve u Sv. Petru u Šumi, Sveticama, Olimju, Križevcima i prostranu kapelu uz svoju ladanjsku rezidenciju u Veternici.

Pavlini, vrlo bogati i ugledni u XVII. i osobito u XVIII. st., imali su vlastite umj. radionice. Kipari i stolari opremali su njihove crkve oltarima i vrijednim drvenim polikromiranim i pozlaćenim kipovima (Svetice, Kamensko, Olimje). Izuzetak je mramorni gl. oltar u Remetama, djelo redovničke braće Tome Jurjevića i Pavla Belline (1707) u koji je ugrađen gotički dio s Marijinim kipom. Najpoznatiji su pavlini kipari Aleksije Königer (Lepoglava, Križevci, Olimje) i P. Riedl (Sv. Petar u Šumi). I slikari su prema potrebi prelazili iz samostana u samostan. Ostajući anonimni, slikali su vaze s cvijećem i likove svetaca na ukladama sakristijskih ormarara i vratnica (Svetice, Veternica). Najsnažniji i najplodniji predstavnik baroknoga slikarstva u Hrvatskoj je I. Ranger. Premda je i on slikao na ukladama naslona klupa (Lepoglava, prizori iz života svetaca), glavna su mu djela velike fresko-kompozicije u Lepoglavi (svetište i pjevalište crkve, ljetni refektorij), Olimju (svetište crkve), Sv. Ivanu na Gorici (svetište), Štrigovi (svetište) i Remetama, te izvan pavlinskoga kruga u crkvi Sv. Marije Sniježne u Belcu, Sv. Martina u Voći, kapeli u Kamenici i u franjevačkoj ljekarni u Varaždinu. Snažan kolorit, dinamičnost likova, iluzionizam arhitekture, obilje cvjetnih motiva u službi zadana ikonografskoga programa (najčešće marijanskoga) značajke su toga vrsnoga slikara. Uz

njea je radio Gabrijel Taller (Lepoglava, Kamensko, Sv. Helena kraj Čakovca). Tri oltarne slike u Sv. Petru u Šumi rad su Leopolda Keckheisena. P. su u svojim crkvama imali vrijedne barokno oblikovane orgulje (Lepoglava, Svetice, Sv. Petar u Šumi, Olimje). Osobito je važna njihova djelatnost na književnom i znanstvenom polju; arhivska građa njihovih samostana čuva se u Hrvatskome državnome muzeju.

LIT.: C. Trux, *Historia provinciae illyricae monasteriorum ordinis S. Pauli primi eremitarum*, Križevci 1935. — A. Sekulić, *Remete*, Zagreb 1986. — *Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244–1786* (zbornik-katalog), Zagreb 1989. — *Lepoglavski zbornik* 1993, Zagreb 1994. L. D.

PAVLIN KLOŠTAR (prije **Streza**), selo kraj Bjelovara. Tu je 1364. I. Bišenski osnovao pavlini samostan s crkvom Svih Svetih i obdario ga posjedima. Iz samostana potječe jedini očuvani pavlini urbar (1477). Zbog tur. navala pavlini su napustili Strezu poslije 1538; samostan je srušen, a građa je upotrijebljena za zidanje utvrda. Arhit. ostaci gotičkih obilježja čuvaju se u Gradskome muzeju u Bjelovaru.

LIT.: I. Tkalčić, *Urbur bivšeg pavlinskog samostana u Strezi*, VjZA, 1903, 5. — M. Kruhek, *Povijesno-topografski pregled pavlinskih samostana u Hrvatskoj*, u katalogu: *Kultura pavlina u Hrvatskoj 1244–1786*, Zagreb 1989. L. D.

PAVLOVIĆ, Juraj, slikar (Split, 16. X. 1803 – 11. III. 1886). U mladosti austr. oficir u Velikome Varadinu. Od 1847. živio u Splitu i Solinu. Nije poznato da li je, i gdje, učio slikarstvo. Prema predaji, putovao u Beč, Veneciju i Francusku.

Pavlovićevo se djelo sastoji od četrdesetak očuvanih radova, najvećim dijelom portreta splitskoga plemstva i građanstva iz druge i treće četvrtine XIX. st. U ranijim radovima prevladava duh romantizma koji se može osjetiti u impostaciji likova, izrazima lica, slobodnijem potezu kista, gami boja te ozračju samih slika. Premda skromni, ti portreti najtipičnije